Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (judecător Zadorojniuc Alexandru)
Dosarul nr.2a-1090/25 (nr.2-22128636-03-2a-13082025)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil și de contencios administrativ
D E C I Z I E

28 aprilie 2026 mun. Bălţi

Completul de judecată în componența:
Preşedintele ședinței, judecător Radu Holban
Judecătorii Mariana Sajin, Svetlana Ghercavii
Grefier Cristina Svaracevschi

examinând în ședință judiciară publică apelul declarat de Bîrcă Cătălina împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 05 iunie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Bîrcă Oleg în contradictoriu cu Bîrcă Cătălina, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura de Asistență Socială Florești, Soroca și Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind desfacerea căsătoriei, stabilirea locului de trai al copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori,

și cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Cătălina în contradictoriu cu Bîrcă Oleg, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei Soroca privind desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori

a constatat :

Pretențiile reclamantului:

La 02 septembrie 2022, Bîrcă Oleg, s-a adresat Judecătoriei Soroca, sediul Florești cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Bîrcă Cătălina, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura de Asistență Socială Florești, Soroca și Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind desfacerea căsătoriei, stabilirea locului de trai al copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

În motivarea acțiunii, a invocat că, este căsătorit cu pârâta Bîrcă Cătălina, a. n. *****, c/p *****. Căsătoria lor a fost înregistrată sub numărul 11 la data de 03 noiembrie 2017 de către Primăria c*****, Republica Moldova. În rezultatul căsătoriei, s-au născut doi feciori pe nume *****, a. n, *****, c/p ***** şi *****,

a. n. *****, c/p *****. Indică că, viața lor în comun a eșuat. În ultimii 3 ani de căsnicie, în familia lor s-a creat o atmosferă insuportabilă, de neînțelegeri, pe fonul abandonului de către pârâta Bîrcă Cătălina, a familiei și copiilor, când copilul *****, avea vârsta de *****.

Incompatibilitatea caracterelor și viziunile contrarii asupra modului și principiilor de conviețuire, în contextul în care pârâta Bîrcă Cătălina, a abandonat domiciliul conjugal și copiii, l-au condus la convingerea fermă privind imposibilitatea păstrării familiei sale. Motivele acțiunii sunt neînțelegerile apărute în cuplul lor, manifestate prin existența intereselor contradictorii ce au degenerat în certuri din cauza abandonului de către pârâta Bîrcă Cătălina, a familiei și copiilor, când feciorii lor aveau o vârstă fragedă.

Consideră că această comportare a soției sale constituie un motiv temeinic de desfacere a căsătoriei, a cărei continuare nu mai este posibilă din punctul său de vedere.

Susține că, în această situație, consideră inoportună menținerea familiei lor, eșuând toate căile de împăcare, fapt pentru care solicită instanței de judecată desfacerea căsătoriei. Indică că, litigii patrimoniale la moment nu au. Bunurile dobândite în timpul căsătoriei le vor partaja pe cale amiabilă sau prin intentarea unei acțiuni civile separate.

Reieșind din considerentul că reclamantul și pârâta Bîrcă Cătălina, locuiesc separat mai mult timp, consideră că căsătoria lor poate fi desfăcută fără acordarea unui termen de împăcare, dat fiind faptul că reclamantul și pârâta nu mai locuiește împreună de un termen aproximativ de 3 ani.

Invocă că, pârâta Bîrcă Cătălina, a abandonat ambii copii, atunci când copilul *****, avea vârsta de *****, și a mers să domicilieze inițial în or. Florești, la o rudă, după care a plecat peste hotare în Polonia. Ulterior, în perioada de timp descrisă, pârâta Bîrcă Cătălina, a locuit cu chirie în mun. Chișinău, iar în prezent este plecată la muncă în Germania. În tot acest timp, copiii au crescut împreună cu tata și bunicii pe linie paternă, fapt confirmat prin certificatul de confirmare eliberat de Primăria *****

Potrivit certificatului nr. 409 din 30.08.2022, eliberat de Primăria *****, mama copiilor Bîrcă Cătălina, a lăsat copiii în grija tatălui Bîrcă Oleg, și a buneilor paterni de la o vârstă fragedă: *****, avea 1 an și 8 luni și *****, avea vârsta de ***** până în prezent. Mama Bîrcă Cătălina nu a contribuit la creșterea și dezvoltarea copiilor, doar vizitându-i uneori. Această familie a constituit subiectul de discuție a ședinței Echipei Multidisciplinară de mai multe ori, la care mama pârâta Bîrcă Cătălina, nu a respectat cerințele impuse de Echipa Multidisciplinară. Copiii au frecventat grădinița din ***** până la 13.06.2022, când instituția preșcolară a fost închisă pentru ca angajații să meargă în concediu.

Susține că, în urmă cu aproximativ o lună, pârâta Bîrcă Cătălina, a solicitat reclamantului să le permită copiilor să meargă în perioada vacanței împreună cu ea la bunica maternă în r. Soroca, iar la 30 august 2022, când a mers la domiciliul bunicii materne pentru a lua copiii, a depistat că mama copiilor Bîrcă Cătălina, era plecată peste hotare, iar copiii se aflau cu bunica pe linie maternă, astfel pentru a lua copiii acasă, tata Bîrcă Oleg, a solicitat intervenția poliției și a autorității tutelare.

Menționează că, în prezent copiii locuiesc cu tata, Bîrcă Oleg, în **********

În contextul celor expuse mai sus, pentru a continua procesul de educare a copiilor ***** și *****, reclamantul a decis să înainteze prezenta acțiune prin care solicită stabilirea domiciliului copiilor cu tata, care dispune de condiții morale și materiale pentru ai oferi copiilor un mediu de dezvoltare sigur și protectiv.

Deoarece la moment între subsemnatul și pârâtul nu au încheiat un acord care ar reglementa modul de participare a părinților la creșterea minorilor, întreținerea copilului fiind pusă în seama tatălui înaintează prezenta cerere.

În drept, își întemeiez acțiunea pe dispozițiile art. 5, 38, 39; 166, 167 din Codul de procedură civilă a Republicii Moldova, art. 38, 63, 73, 74-78, 83 din Codul Familiei al Republicii Moldova.

Solicită:

✓ desfacerea căsătoriei încheiată între Bîrcă Oleg, și pârâta Bîrcă Cătălina, înregistrată sub nr. 11 la data de 03 noiembrie 2017 de către Primăria c*****, Republica Moldova;

✓ stabilirea domiciliul copiilor minori *****, a.n, *****, și *****, a.n. *****, cu tata, Bîrcă Oleg, a. n. *****;

✓ stabilirea și încasarea de la Bîrcă Cătălina, a. n. *****, în folosul lui Bîrcă Oleg, a. n. *****, pensia de întreținere a copiilor minori *****, a. n, ***** și *****, a. n. *****, în mărime de 1/3 din salariul și/sau din alte venituri, de la data adresării în instanța judecătorească și până la atingerea majoratului;

✓ încasarea de la Bîrcă Cătălina, a. n. *****, sumei de 10 140 lei, cu titlu de cheltuielile legate de asistența juridică și acumularea probelor necesare pentru depunerea acțiunii, perfectarea cererii de chemare în judecată și reprezentarea în instanța de judecată, precum și achitarea taxei de stat.

La 20 iunie 2024, reclamantul Bîrcă Oleg, a înaintat cerere cu privire la concretizarea acțiunii în care reiterând circumstanțele de fapt și de drept a acțiunii înaintate, suplimentar indică că, potrivit Raportului de evaluare psihologică nr. 02 din 12.01.2023 realizat de Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică care activează în baza regulamentului aprobat prin HG nr. 1042 din 21.12.2023 *„...copilul ***** manifestă afecțiune şi dragoste față de fratele lui, exprimă un sentiment de siguranță și încredere față de tatăl lui. Totodată băiatul are o relație*

*semnificativă cu bunicii paterni, bazată pe încredere şi complianţă la nevoile acestuia... relaţia băiatului cu tata: este caldă, afectuoasă, apropiată. ***** manifestă un ataşament sigur faţă de tatăl lui ce îi conferă un sentiment de siguranţă, protecţie şi predictibilitate în funcţionalitatea şi dezvoltarea personalităţii copilului.. ”.*

Totodată menționează că, conform Raportului de evaluare psihologică nr. 02 din 12.01.2023 realizat de Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, care activează în baza Regulamentului aprobat prin HG nr. 1042 din 21.12.2023 „*... relaţia băiatului cu tata: este apropiată, afectuoasă. ***** manifestă un ataşament sigur faţă de tatăl lui, asigurându-i satisfacerea necesităţilor de vârstă ale copilului... relaţia cu bunicii paterni: este caldă, pozitivă bazată pe dragoste şi afecţiune reciprocă, disponibili emoţional. Bunicii se implică activ la creşterea şi îngrijirea copilului, încă din primele zile de viaţă ale băiatului, fapt pentru care ei reprezintă figura majoră de ataşament a băiatului ”.*

În contextul celor menționate, subsemnatul consideră că întrunește condițiile de eligibilitate prevăzute în art. 63 alin (2) Codul Familie și solicitată determinarea/stabilirea domiciliului copiilor cu tata, iar având în vedere faptul că copiii au fost evaluați psihologic în cadrul Centrului de Asistență Psihopedagogică, consideră că această cerință legală a fost respectată.

Astfel, solicită desfacerea căsătoriei încheiată între Bîrcă Oleg și Bîrcă Cătălina, stabilirea/determinarea domiciliul copiilor minori ***** și ***** cu tata, Bîrcă Oleg, și încasarea de la Bîrcă Cătălina, beneficiul lui Bîrcă Oleg, pensia de întreținere a copiilor minori ***** și *****, în mărime de 1/3 din salariul și/sau din alte venituri, de la data adresării în instanța judecătorească și până la atingerea majoratului cu încasarea din contului Cătălinei Bîrcă, a sumei de 10 140 lei - cheltuielile de judecată legate de serviciul avocatului în acumularea probelor necesare pentru depunerea acțiunii, perfectarea cererii de chemare în judecată și reprezentarea în instanța de judecată, precum și achitarea taxei de stat.

În drept, întemeiază cererea pe dispozițiile 60, 94, 96, 5, 38, 39; 166, 167 183 alin. 2, lit. f) Cod de procedură civilă RM, art. 37, 38, 63, 74, 75 din Codul familiei RM, art. 8, 15 din Legea nr. 370 din 30.11.2023 privind drepturile copilului.

La 02 septembrie 2022, Bîrcă Cătălina a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Bîrcă Oleg, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei Soroca, privind desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori, în motivarea căreia reclamanta a indicat că a încheiat căsătoria cu Bîrcă Oleg la 03 noiembrie 2017. În familia lor s-au născut doi copii: fiul ***** - la ***** și fiul ***** - la *****, iar neînțelegerile în familie au început încă până la înregistrarea căsătoriei, în timp ce reclamanta era însărcinată,

pârâtul o agresa fizic și verbal, iar ultimul nu și-a schimbat comportamentul nici după oficializarea căsniciei, nici după nașterea copiilor.

A specificat că, reclamanta de nenumărate ori a apelat la ajutorul poliției în scopul remedierii conflictelor și aducerea comportamentului pârâtului în limite normale. Spre regret, situația nu s-a schimbat. În anul 2019, în timpul unui conflict, pârâtul a agresat-o fizic pe reclamantă, a numit-o cu cuvinte obscene, apoi a scos-o din curtea casei și a alungat-o, interzicându-i să mai calce pe acolo și să-și vadă copiii. Astfel, copiii minori au rămas în grija soacrei, în *****, unde s-au aflat până în luna iulie 2022, când pârâtul și părinții lui i-au permis reclamantei să ia copiii la dânsa. La moment copiii minori fiii *****, locuiesc cu mama lor, sunt instituționalizați în IET „Cimpoieş” din *****, pe care o frecventează regulat. Reclamanta își onorează pe deplin obligațiile părintești și este atașată foarte mult de copii. Este fericită să le poarte de grijă şi să facă tot ce e necesar pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a fiilor. Or, pe parcursul unei perioade îndelungate, cât copiii s-au aflat la părinții pârâtului, nu i s-a permis să-i vadă și să comunice cu ei.

Astfel, reclamanta a ajuns la concluzia că relațiile familiale cu pârâtul nu mai pot fi restabilite, căsnicia lor s-a destrămat definitiv, de aceea înaintează acțiune de divorț. La fel, reclamanta consideră că, după desfacerea căsătoriei copiii minori urmează a fi lăsați să domicilieze cu mama, care este capabilă să le asigure climatul psihologic favorabil, creșterea și dezvoltarea normală, educația decentă.

Menționează că, aspectul moral al pârâtului este sub nivelul acceptat în societate ca normal, dânsul este consumator de droguri, la 10.07.2018, de către judecătoria Soroca, sediul Florești, a fost condamnat în baza art.217 alin.(2) Cod penal, necătând la aceasta nu a renunțat la substanțele interzise. Lăsarea copiilor minori în custodia pârâtului poate duce la urmări nefaste pentru feciori, or, nu există siguranță că, fiind sub influența drogurilor, pârâtul va crea condiții adecvate pentru creșterea, educația și dezvoltarea copiilor.

În drept, întemeiază acțiunea pe prevederile art.2 alin.(3), 5, 6, 7, 16, 18 alin.(2), 33 alin.(2), 37, 38, 58, 62, 63 Codul familiei, art.166-167, 94, 96 Cod de procedură civilă și solicită desfacerea căsătoriei dintre Bîrcă Cătălina și Bîrcă Oleg, înregistrată la 03 noiembrie 2017 de Primăria *****, sub nr.11, determinarea domiciliului copiilor minori *****, născut la *****, și *****, născut la *****, cu mama Bîrcă Cătălina cu compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 07 aprilie 2023, a fost conexată într-un singur proces cauza civilă (nr. 2-849/2022) la cererea de chemare în judecată depusă de Bîrcă Oleg împotriva Cătălinei Bîrcă, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești, Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea

domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere și cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bîrcă Cătălina împotriva lui Bîrcă Oleg, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca cu privire la desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori (nr. 2-2066/2022).

Poziția primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca sediul Florești din 05 iunie 2025 s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Oleg în contradictoriu cu Bîrcă Cătălina, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura de Asistență Socială Florești, Soroca și Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind desfacerea căsătoriei, stabilirea locului de trai al copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Cătălina împotriva lui Bîrcă Oleg, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei Soroca, privind desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori.

S-a desfăcut căsătoria dintre Bîrcă Oleg și Bîrcă (Bucur-până la căsătorie) Cătălina, încheiată la data de 03 septembrie 2017, la Primăria *****, trecută în registrul actelor de stare civilă la nr. 11 (conform duplicatului certificatului de căsătorie – seria CS-V nr. 1700229 din 04 august 2022, eliberat de Agenția Servicii Publice).

S-a determinat locul de trai al copiilor minori *****, născut la ***** și *****, născut la *****, cu tata Bîrcă Oleg.

S-a încasat lunar de la Bîrcă Cătălina în beneficiul lui Bîrcă Oleg pensia de întreținere a copiilor minori *****, născut la ***** și *****, născut la *****, în mărime de 1/3 din toate felurile de venituri, începând cu 02 septembrie 2022 - ziua depunerii cererii de chemare în judecată - până la atingerea majoratului de copii.

S-a încasat de la Bîrcă Cătălina în beneficiul statului, taxa de stat pe marginea pretenției privind încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori, în mărime de 250 lei.

S-a încasat de la Bîrcă Cătălina în beneficiul lui Bîrcă Oleg cheltuielile judiciare în sumă de 10140 lei.

În rest, cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Cătălina împotriva lui Bîrcă Oleg, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei Soroca, privind desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori, s-a respins ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

La 03.05.2024, Bîrcă Cătălina, manifestând dezacordul cu soluția instanței de fond a contestat-o cu apel prin care a solicitat casarea hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești, cu emiterea unei decizii prin care să fie dispusă admiterea integrală a cererii de chemare în judecată înaintată Bîrcă Cătălina împotriva lui Bîrcă Oleg, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, privind desfacerea căsătoriei și stabilirea locului de trai al copiilor minori cu mama lor Bîrcă Cătălina, în rest, cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Oleg îm contradictoriu cu Bîrcă Cătălina, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura de Asistență Socială Florești, Soroca și Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind desfacerea căsătoriei, stabilirea locului de trai al copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, să fie respinsă ca neîntemeiată.

Argumentele părților:

Poziția apelantei:

În susținerea poziției apelanta a invocat că prima instanţă nu a apreciat probele prezentate de către Bîrcă Cătălina şi anume, sentinţa din data 10.07.2018 Judecătoria Soroca sediul Floreşti emisă în privinţa fostului soţ Bîrcă Oleg, care a fost recunoscut vinovat de comiterea infracţiunii prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod Penal, comisă la data de 30.11.2017.

Suplimentar indică că Bîrcă Oleg îi reține copiii forțat iar ultima, ca mamă biologică nu poate participa la educare lor.

Menționează că, deși potrivit Legii nr. 140/2013 privind protecţia specială a copiilor aflaţi în situaţie de risc şi a copiilor separaţi de părinţi, este necesară protejarea minorilor aflaţi în situaţii de risc şi separaţi de părinţi, fii săi, au fost separați forțat de apelantă-mama copiilor, iar această separare prelungită a avut şi are consecințe grave asupra dezvoltării sale emoționale şi psihologice, şi nu a constatat că copiii sunt supuși violenței psihice şi anume alienarea parentală.

Prin urmare, specifică că esența cereri de apel constă în faptul că urmează a fi a stabilit domiciliul copilului cu mama lor pentru că mama poate oferi condiții de trai mai bune copiilor săi şi să le ofer un mod de viață fără traume psihologice.

Poziția intimatului:

În termenul acordat de instanța de apel, avocatul Arina Țurcan-Donțu în interesele intimatului Bîrcă Oleg a înaintat referință împotriva cererii de apel declarată de Bîrcă Cătălina prin care solicită respingerea apelului declarat de către Bîrcă Cătălina împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești nr. 2-

849/2022 din 05.06.2025, ca nefondat/neîntemeiat, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În susținerea poziției indică că, instanța de fond a dat apreciere corectă tuturor circumstanțelor importante care au stat la baza admiterii integrale a cererii de chemare în judecată depusă de Bîrcă Oleg către Bîrcă Cătălina privind desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere.

În partea ce ține de fondul cauzei, susține că instanța corect a constatat că copiii minori, locuiesc separat de mama lor o perioada de aproximativ 5 ani, respectiv relația dintre copiii și mama este distanțată fizic și emoțional și a reținut la baza acestei soluții declarațiile reclamantului Bîrcă Oleg, date în instanța de judecată, certificatul nr. 409 din 30.08.2022, eliberat de Primăria *****, prin care se atestă faptul că Bîrcă Cătălina, a lăsat copiii în grija tatălui Bîrcă Oleg, și a bunicilor paterni de la o vârstă fragedă și nu a contribuit la creșterea și dezvoltarea copiilor, și nu a participat la educarea acestora, decât doar vizitându-i uneori.

Astfel, reiterează că, în toată această perioadă mama copiilor Bîrcă Cătălina nu s-a implicat deloc în educația și întreținerea copiilor săi, tata Bîrcă Oleg a asigurat integral educația, creșterea și întreținerea celor doi copii. Acest fapt se confirmă prin din declarațiile martorilor și înscrisurile eliberate de medicul de familie și instituțiile educaționale.

Totodată, consideră că la stabilirea locului de trai a copiilor minori, instanța de judecată corect s-a condus inclusiv și de opinia exprimată de către copii, în cadrul ședinței de judecată care categoric au refuzat să comunice cu mama, exprimând opinia că doresc să locuiască cu tata, în conformitate cu prevederile legale naționale și internaționale ce stabilesc în obligația instanțelor de judecată în litigii privind stabilirea domiciliului copiilor minori, de a pune pe primul loc interesul superior al copilului, factorii decisivi fiind: preferința copilului; capacitățile de coparticipare a părinților; consistența și stabilitatea.

Astfel opinează că, în temeiul celor constatate de psiholog, în conformitate cu art. 54 din Codul Familiei, la pronunțarea hotărârii instanța de judecată în mod corect a ținut cont de opinia copilului ***** care în mod cert și-a expus voința de a locui cu tata, iar ținând cont de vârsta copilului și gradul de maturitate, s-a constatat că ***** manifestă un atașament profund față de tată, fiind într-o afecțiune emoțională şi interacțiune puternică cu acesta.

În ceea ce vizează obligația instanțelor de a stabili care dintre părinți ar putea fi mai dispus și mai capabil să încurajeze și să faciliteze o relație sănătoasă și stabilă cu celălalt părinte, menționează că, instanța de judecată întemeiat a stabilit că Bîrcă Oleg este mai bine pregătit pentru a oferi un mediu de trai și un stil de viață stabil copiilor şi nu în ultimul rând, în mod just și obiectiv a ținut cont de

atașamentul copiilor faţă de fiecare dintre părinți, faţă de frați şi vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte şi copil, în concordanță cu concluziile Raportului de evaluare psihologică nr. 02 din 12.01.2023 realizat de Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică.

În contradictoriu, specifică că la materialele cauzei au fost anexate înscrisuri ce denotă că ***** manifestă un sentiment de frică în raport cu mama sa și anume frica de a nu fi furat, sentiment ce a apărut datorită în rezultatul incidentului din luna octombrie 2023, când mama în drum a încercat să-l urce în mașină, fapt ce a determinat aplicarea ordinului de restricție de urgență și a ordonanței de protecție. Același fapt rezultă și din informația prezentată de instituția școlară în care învață copilul, prin care se confirmă că ***** nu iese din curtea școlii până nu este întâlnit de un matur din familie, în situația în care nu vede în apropierea școlii pe tata, bunica sau alt membru de familie, copilul se întoarce plângând în clasă spunând că îi este frică și nu pleacă până învățătoarea nu îl contactează pe tata și vine să îl însoțească.

Totodată, potrivit materialului probator se confirmă faptul că tata a asigurat și asigură protecția şi educația copiilor, respectând persoana acestora și interesul superior al lor prin urmare solicită determinarea domiciliul cu el, prezentând condiţii materiale şi garanţii morale pentru creșterea şi educarea celor doi copii minori născuţi din căsătorie, are loc de muncă, nu se află la evidența psihiatrică și necrologică, manifestă un ataşament şi o disponibilitate fermă în a-i creşte şi a-i educa împreună ca frați și nu poate fi ignorat faptul că copiii locuiesc și au locuit doar în familia tatălui de la naștere până în prezent, iar schimbarea acestor circumstanțe ar putea să pericliteze echilibru psihologic și emoțional al copiilor.

Cu referire la apelul declarat susține că, Bîrcă Cătălina își exprimă dezacordul cu hotărârea contestată făcând trimitere la următoarele probe: contractul de muncă al apelantei și răspunsul de la IP Florești. Astfel, cu privire la contractul individual de muncă nr. HR 12322 din 26.12.2023 atenționează că acesta a fost încheiat pe perioadă determinată și anume din 26.12.23-09.01.2024, iar la data examinării apelului, Bîrcă Cătălina nu a prezentat înscrisuri care să confirme existența unui loc de muncă și a unui venit stabil. Cu privire la sentința la care face trimitere apelanta, indică că potrivit procesului verbal al ședinței din 20 iunie 2024, cererea lui Bîrcă Cătălina de anexare la materialele cauzei a înscrisurilor probatorii a fost admisă parțial, doar în latura anexării contractul individual de muncă, în rest, în cererea a fost respinsă, iar sentința a fost restituită de către instanță, respectiv aceasta nu a fost administrată în calitate de probă.

Mai mult, relatează că, potrivit scrisorii Primăriei *****, nr. 129 din 14.08.2024, se confirmă faptul că Bîrcă Cătălina are doar înscrierea la viza de domiciliu, dar nu locuiește pe teritoriul satului, iar în perioada 2022-2024 nu s-a

aflat pe teritoriul *****, r-nul Soroca. Mai mult ca atât aceste informații se confirmă și prin Decizia CAB nr. nr. 3a-159/23 din 25 februarie 2025, dar și prin declarațiile apelantei expuse în procesul verbal al ședinței 20 iunie 2024.

Astfel, subliniază că materialele cauzei denotă faptul că apelanta Bîrcă Cătălina, nu are un loc stabil de trai, pe parcursul examinării cauzei a locuit în Florești, Soroca, dar a plecat peste hotare, motiv din care nu a fost posibil ca autoritatea tutelară să evalueze condițiile și să se expună cu referire la acest aspect.

Cu referire la argumentul apelantei precum că i-ar fi create careva impedimente în comunicarea cu copii și trimiterea la procesul-verbal întocmit de IP Florești pe numele lui intimatului, susține că aceste acuzații sunt declarative și nefondate or, pe marginea respectivei acuzații a fost emisă o hotărâre definitivă și irevocabilă de către *Judecătoria Soroca, sediul Florești din 06 septembrie 2024*, în dosarul nr. 4–27/2024, prin care instanța a constatat inexistența laturii obiective a componenței de contravenție imputate lui Bîrcă Oleg și a dispus încetarea procesului contravențional, reținând lipsa faptului contravenției prevăzute de art. 64 alin. (2) Cod contravențional, hotărâre care a fost menținută integral prin *Decizia Curții de Apel Bălți nr. 4r-941/24 din 23 decembrie 2024*. Prin urmare, consideră că instanța de fond a respins explicit argumentele victimei și ale apărătorului acesteia, deoarece orice reluarea acuzațiilor în baza acelui proces-verbal este lipsită de temei juridic, fiind contrară unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile, ce are autoritatea de lucru judecat respectiv argumentul urmează a fi respins.

Suplimentar, în termenul acordat de către instanța de apel, la 20.10.2025 Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică în calitate de intervenient accesoriu, prin intermediul Elenei Nastas, director adjunct, a înaintat o referință la apelul declarat de către Bîrcă Olga, împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 05.06.2025 prin care a și-a exprimat îngrijorare privind starea de bine a copiilor în contextul tensiunilor dintre părinţi, care continuă să se mențină şi după atâţia ani, fapt care afectează bunăstarea și dezvoltarea armonioasă a copiilor.

În acest context, a indicat că deoarece echilibrul psihologic al copiilor este în strânsă legătură cu cel al părinților și orice perturbare a relației părinte-părinte produce efecte negative asupra dezvoltării copilului, a recomandat ca părinții să soluționeze matur conflictul parental, conștientizând necesitatea dezvoltării unei relații pozitive de co-parenting caracterizată printr-un nivel de cooperare și comunicare între părinți pentru a asigura bunăstarea copiilor.

Or, stabilirea domiciliului copilului în urma divorțului părinților este o decizie esențială care trebuie să țină cont de nevoile de stabilitate, siguranță și continuitate ale copilului, condiție ce este obligatorie pentru a sprijini dezvoltarea emoțională și psihologică a copilului, pentru a-l ajuta să navigheze cu succes prin

schimbările cauzate de divorțul părinților. Menționează că un domiciliu stabil și o rutină bine structurată oferă copilului un mediu predictibil și sigur, contribuind astfel la bunăstarea sa pe termen lung.

În consecință, pledează pentru faptul ca toate acțiunile să fie guvernate de interesul superior al copilului, menținându-se poziția privind necesitatea copiilor de a fi crescuți și educați într-un mediu familial securizant, protectiv și prietenos în care să se asigure nevoile fiziologice și psihologice pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, psiho-socială și stabilirea unui atașament sigur cu ambii părinți.

Ulterior, prin referința din 20.01.2026 înaintată de directorul adjunct al Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică și-a menținut poziția expusă pe caz, reiterând argumentele invocate în referința din 20.10.2025.

Prin referința din 31.03.2026, intervenientul accesoriu – Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică prin intermediul directorului Rusnac Virginia, reiterând argumentele și concluziile invocate în referințele anterioare din 17.10.2025 și din 19.01.2026, suplimentar a indicat că având în vedere perioada îndelungată scursă de la realizarea evaluării psihologice, precum și faptul că la momentul respectiv, copii se aflau într-o etapă timpurie de dezvoltare, caracterizată prin schimbări rapide și semnificative, se consideră oportună actualizarea datelor privind starea lor psiho-emițională, cu audierea copiilor și/sau realizarea unei noi evaluări psihologice, în vederea obținerii unei imagini actuale asupra dezvoltării, nevoilor și relațiilor acestora, în raport cu contextul familial existent.

Declarațiile părților în ședința de judecată:

În ședința de judecată apelanta Bîrcă Cătălina a solicitat admiterea apelului pe motivele invocate, cu stabilirea domiciliului copiilor minori cu mama. Suplimentar a indicat că în rezultatul mai multor conflicte apărute între ea și soț/intimat, în cele din urmă, a decis că urmează să fie desfăcută căsătoria dintre ei. Mai invocă, că în luna august anul 2019, în urma unui conflict intimatul a alungat-o din locuința unde locuiau împreună. Precizează că locuința unde locuiau împreună cu intimatul se afla în gospodăria socrilor, și urmare i-a interzis să comunice cu copii. Cu toate că i-a fost interzisă de către soț/intimat orice comunicare cu copii, continua să se vadă cu ei, în timp ce soțul/intimatul nu era acasă, iar soacra o anunța despre acest fapt și îi permitea să petreacă timpul cu copii. Susține că, această situație a durat aproximativ un an, după care nu i se mai permitea să comunice cu copii categoric și pe acest motiv s-a adresat la sectorul de poliție care au redirecționat-o către Asistența Socială care ultimii au întocmit un grafic de întrevedere. Ulterior, în perioada anului 2022 a luat copii ca să locuiască împreună cu ea la domiciliul părinților ei, a înaintat cerere de chemare în judecată cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și a lăsat

copii în grija mamei sale și a plecat peste hotarele țării. Informația că ea estre plecată și copii au rămas în grija bunicii mamei a ajuns la soț care a mers și a luat copii înapoi. În ziua în care a fost anunțată că soțul a venit și a luat copii a revenit în țară, la data 01.09.2022, a mers împreună cu ofițerul de sector la domiciliul socrilor, unde se aflau copiii dar nu i-ar permis să vadă și să își i-a copii înapoi și i-a comunicat că urmează să soluționeze în judecată acest fapt.

Când domicilia la mama sa în *****cu toate că avea stabilit un grafic de întrevedere cu copii, soțul/intimatul nu-i permitea să își vadă copii. A specificat că, după separarea de Bîrcă Oleg a fost plecată peste hotarele țării aproximativ de patru ori, în 2023 s-a aflat peste hotarele țării 7 luni în Germania, în anul 2024 – 6 luni, în anul 2025 - 4 luni.

După anularea graficului de întrevedere cu copii prin decizia Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord din 25.02.2025, nu s-a adresat pentru întocmirea unui nou grafic deoarece i s-a explicat că părinții sunt în poziții egale și are dreptul oricând să își vadă copii, însă necătând la acest fapt i se creează impedimente și nu i se permite comunicarea cu copii. Mai mult ca atât specifică că copii au fost manipulați psihologic în așa mod că le este frică și nu doresc să comunice și să contacteze în oarecare mod cu ea, ca mamă.

Reprezentantul apelantei Bîrcă Cătălina, avocatul Raducan Irina a susținut pe deplin apelul declarat împotriva hotărârii instanței de fond, pe motivele de fapt și de drept invocate, a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate cu adoptarea unei noi decizii prin care a stabili domiciliul copiilor minori cu mama. Suplimentar a mai menționat, că la moment mama copiilor a încheiat raporturile de muncă în Germania și s-a stabilit cu traiul în țară pentru a comunica cu copii pentru că să restabilească relații deoarece copii o ignorară ca mamă. Mai invocă, că apelanta este tânără și este aptă de muncă, ceea ce o caracterizează că, are capacități să asigure o educație corectă copiilor. Susține că la moment nu este doar un litigiu între apelantă și intimat, dar este un litigiu și cu implicarea părinților intimatului care mai mult au avut grijă de acești doi copii minori. Apelanta nu intenționează să priveze de dreptul de comunica cu copii pe soț/intimat cât și pe buneii din partea soțului.

Suplimentar solicită instanței să țină cont și de concluziile raportului de expertiză psihologic și de faptul că într-adevăr mama copiilor a fost un timp absentă din viața acestor când a fost plecată peste hotarele țării, dar și de faptul că încerca să restabilească relații dintre ei deoarece au fost anumite divergențe în comportamentul adulților, de faptul că potrivit prevederilor Codului Familiei părinții sunt egali în drepturi și obligații față de acești copii, astfel solicită instanței să țină cont de poziția apelantei de a stabili domiciliul copiilor minori cu ea, care are un domiciliu stabil, nu intenționează să restabilească raporturile de muncă în

Germania iar la moment încearcă să reabiliteze relațiile cu copii, consideră oportun și în favoarea acestor copii să aibă doi părinți alături conștienți și demni să-i crească în continuare.

În circumstanțele enunțate, reprezentantul apelantei a pledat pentru casarea hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 16.07.2025, în interesul superior al copiilor minori și admiterea apelul .

Reprezentantul intimatului Bîrcă Oleg, avocatul Boguța Elena, a solicitat respingerea apelului, menținerea fără modificări a hotărârii instanței de fond, ca fiind legală și întemeiată, emisă în interesul superior al copiilor. Atenționează asupra faptului că apelanta nu a fost alături de copii din anul 2019, când s-a separat de Bîrcă Oleg și nu a întreprins toate măsurile prevăzute de cadrul normativ pentru a fi alături de copii și când a plecat copilul mic avea o vârstă de doar trei luni, o vârstă mult prea fragedă. Susține că nu ar fi în interesele copiilor să fie modificat domiciliul copiilor care au locuit împreună cu tatăl/intimatul care a manifestat grijă și afecțiune și ar fi o decizie contrară interesului superior al copiilor. Mai mult ca atât indică că în situația în care apelanta s-ar fi adresat la Autoritatea tutelară pentru întocmirea unui grafic de întrevedere cu copii și ar fi existat o asemenea decizie, Bîrcă Oleg nu ar fi creat impedimente la întrevederea și comunicarea copiilor cu mama/apelanta.

Intimatul Bîrcă Oleg în cadrul ședinței instanței de apel a declarat că își iubește copii și le oferă toată grija și afecțiunea, iar de mama lor Bîrcă Cătălina le este frică. A menționat că atitudinea și reacția copiilor față de mama lor ar fi rezultatul unei atitudini incorecte a acesteia încă din perioada în care aveau un grafic de întrevedere și copii aflându-se la mama lor, au fost bătuți și întorși la domiciliul unde locuiau cu tata și părinți paterni, or altă explicație ultimul a indicat nu are. Mai mult ca atât, menționează că nu a împiedicat niciodată întrevederea mamei și copiilor, iar graficul de întrevedere cu copii a fost anulat la cererea sa deoarece când s-au întors de la mama lor copii erau bătuți, și aveau arsuri de la țigară. De asemenea susține că, a activat până în anul 2021 la ”Rusnac-MoldAqua” S.R.L., după a plecat în Germania la muncă, la sfârșitul anului 2021 a revenit în țară, iar copii au fost crescuți de părinții săi.

Fiind audiat în ședința instanței de apel martorul Frecăuțan Galina, care activează în calitate de asistent social comunitar și specialist în protecția drepturilor copilului a declarat că cunoaște familia Bîrcă foarte bine, în legătură cu problemele pe care le au în familie care se prelungesc încă din perioada în care copilul mai mare avea vârsta un an și jumătate și copilul mic avea vârsta de trei luni, atunci familia a apărut în vizorul autorităților din cadrul primăriei.

A comunicat instanței că, familia Bârcă a ajuns în vizorul primăriei la sesizarea organului de poliție, în legătură cu faptul că aveau careva conflict în

familie, organul competent s-a convocat în ședință și au decis ca soții tineri să se împace să continue să conviețuiască împreună, pentru că aveau de crescut doi copii minori. A doua oară, în același an, aproximativ la un interval de 1-2 luni tinerii au decis să părăsească domiciliul părinților, să se separe și să închirieze un apartament în *****unde să locuiască, dar la scurt timp au revenit, și la întoarcere Bîrcă Cătălina luase copilul cel mai mic și plecase, iar cel mai mare copil rămăsese în localitate cu tata. În scurt timp însă Bîrcă Cătălina s-a întors înapoi în familie împreună cu copilul cel mic pentru că nu avea unde locui. Peste un timp ambii părinți Bîrcă Cătălina și Bîrcă Oleg au plecat peste hotarele țării și a fost instituită pentru copii custodie temporară la bunei, dar în curând tatăl, Bîrcă Oleg, revenise de peste hotarele țării și din acel moment au început conflictele în familie, Cătălina revenea, o perioadă se împăcau, după care iarăși pleca peste hotare, nu aveau o viață armonioasă mereu erau careva neînțelegeri. Ulterior, cuplul s-a separat și a fost întocmit un grafic de întrevedere cu copii, conform căruia copii urmau să locuiască o lună cu mama și o lună cu tata. Cătălina a luat copii și a plecat în *****, unde, concubina la acel moment cu cineva, dar a întors copii mai devreme decât era timpul preconizat pentru a locui cu ea și de fiecare dată când mama lua copii, deoarece nu avea unde locui cu ei, nu avea o careva susținere, se întorcea și aducea copii înapoi în localitate la soț. După ce a întors copii tatălui până la expirarea timpului de o lună, ulterior Bîrcă Cătălina nu s-a mai adresat la Autoritatea Tutelară cu careva plângeri precum că are careva impedimente în comunicarea cu copii, cu privire la respectarea graficului de întrevedere. Ulterior, Bîrcă Cătălina a mai luat o dată copii și a mers cu ei la mama sa în r-nul Soroca, s.Baxani, dar și atunci a telefonat bunelul să vină să i-a băiatul cel mai mare pentru că Cătălina era internată cu copilul mai mic în spital și nu avea cu cine să îl lase acasă și iarăși copilul a revenit la bunei din partea soțului, după ce a fost externată Cătălina s-a întors un timp și a locuit împreună cu Bîrcă Oleg și ulterior iarăși a plecat peste hotarele țării.

Indică că, Autoritatea Tutelară este pentru siguranța copiilor, și acum copii sunt în siguranță, sunt curați, frecventează zilnic instituțiile de învățământ, adică, careva obiecții cu privire la protecția copiilor nu sunt. Menționează că, copii sunt luați la evidența Autorității Tutelare de patru ani de zile.

Suplimentar, relevă că în anul 2025, Bîrcă Cătălina s-a adresat la Autoritatea Tutelară cu rugăminte ca să fie însoțită de către asistentul social în teritoriu, pentru ca să transmită copiilor o surpriză. Ajunse la casa buneilor paterni, au fost rugați să prezinte copii afară, însă a ieșit doar un copil cel mai mare care s-a apropiat de mama, celălalt categoric nu a dorit să se apropie, a început să plângă isteric și a fugit înapoi, dar și copilul mai mare a început să plângă și nici nu se uita la mamă,

deși aceasta îl îmbrățișa, copilul nu a interacționat cu mama, privea cu totul în altă parte.

Când a mers Cătălina la școală și acolo s-a produs incidentul cu *****, bunelul a telefonat și a comunicat că copilul plânge, când s-a verificat situația reală la moment vizavi de graficul de întrevedere care era întocmit, s-a constat că a fost anulat la inițiativa lui Bîrcă Oleg, și i-a fost comunicat ultimului că în asemenea situație Bîrcă Cătălina are dreptul să-și vadă copii oricând, pentru că nu este decăzută din drepturile părintești.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura Teritorială de Asistență Socială Florești, legal citată, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, însă prin intermediul poștei electronice, la data de 09.10.2025, a remis în adresa instanței de apel o cerere prin care, în temeiul prevederilor art.206 alin.(1) Cod de procedură civilă a solicitat examinarea apelului în lipsa reprezentantului legal al Autorității Tutelare Teritoriale din motiv că se află în concediu anual de odihnă. În context a menționat că poziția oficială a Autorității Tutelare Teritoriale, Structura Teritorială Asistență Socială Florești a fost deja exprimată în mod complet prin Avizul depus în prima instanță, în care au fost analizate în detaliu circumstanțele cauzei, situația familială a copiilor și interesele acestora, poziție care este menținută.

Intervenientul accesoriu Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, fiind citați legal, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat și nu au invocat motivele neprezentării.

Dispozițiile art.379 alin.2 Cod de procedură civilă statuează că neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

În conformitate cu normele legale enunțate supra, Colegiul consideră posibilă examinarea apelului în lipsa părții neprezente.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul civil și de contencios administrativ consideră necesar de a respinge apelul declarat, din considerentele ce urmează.

Potrivit art.362 alin.(1) Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de apel constată că dispozitivul hotărârii a fost pronunțat la 05 iunie 2025 iar apelul a fost declarat la 06.06.2025, ceea ce denotă respectarea termenului de contestare cu apel, prevăzut de art.362 Codul de procedură civilă.

Potrivit prevederilor art.385 lit.a) Codul de procedură civilă, instanța de apel, *după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărîrea primei instanţe.*

Probatoriul cauzei denotă faptul, că la părțile în litigiu Bîrcă Cătălina și Bîrcă Oleg au înregistrat căsătoria la 03 noiembrie 2017, la Primăria *****, trecută în actele de stare civilă sub nr.11 (f.d.11, vol.II).

În relația de căsătorie s-au născut copii minori: fiul *****, născut la *****, și fiul *****, născut la *****, fapt confirmat prin copia autentificată a certificatelor de naștere seria/nr.NA-VI 2848351 și seria/nr.NA-VI 3182245 (f.d.16, vol.II).

În anul 2019, în urma neînțelegerilor avute în familie, părțile s-au separat, în timp ce copii au rămas să locuiască împreună cu tata, Bîrcă Oleg, în satul *****, în casa părinților acestuia, domiciliul unde au locuit părțile în perioada căsătoriei împreună cu copiii.

La cererea apelantei Bîrcă Cătălina, de către Consiliul raional Florești Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești a fost emisă Decizia Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești nr.14 din 11.11.2022 cu privire la stabilirea modului de participare la educația și întreținerea copiilor minori fiind emis la 11.11.2022 de către Șeful Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești, Aurelia Burlacu programul de întrevedere, înregistrat cu nr.1754 din 14.11.2022.

Ulterior, prin decizia Colegiului Civil şi de Contencios administrativ al Curții de Apel Nord din 25.02.2025 la cererea din 30.01.2023 înaintată de Bîrcă Oleg, a fost anulată Decizia Direcţiei de Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Floreşti nr. 14 din 11.11.2022, cu privire la stabilirea modului de participare la educaţia şi întreţinerea minori, a programului de întrevedere emisă de Şeful Direcţiei de Asistenţă Socială şi Protecţia Familiei Floreşti, Aurelia Burlacu la data de 11.11.2022, înregistrată cu nr. 1754 din 14.11.2022 (f.d.87, vol.IV).

La 02.09.2022 Bîrcă Oleg, reprezentat de avocatul Arina Țurcan-Donțu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Bîrcă Cătălina, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura de Asistență Socială Florești și Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind desfacerea căsătoriei, stabilirea locului de trai al copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori (f.d.2-6, vol.II).

În aceiași zi - 02.09.2022 Bîrcă Cătălina, reprezentată de avocatul Ciuhrii Ludmila la fel a înaintat împotriva lui Bîrcă Oleg, intervenient accesoriu Direcția

Asistență Socială și Protecție a familiei Soroca cerere de chemare în judecată cu privire la desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori (f.d.1-2, vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 07 aprilie 2023, a fost conexată într-un singur proces cauza civilă nr. 2-849/2022 la cererea de chemare în judecată depusă de Bîrcă Oleg împotriva Cătălinei Bîrcă, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești, Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere și cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bîrcă Cătălina împotriva lui Bîrcă Oleg, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca cu privire la desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori nr. 2-2066/2022 (f.d. 77, vol.II).

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 05.06.2025 s-a admis integral cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Oleg în contradictoriu cu Bîrcă Cătălina, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura de Asistență Socială Florești, Soroca și Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind desfacerea căsătoriei, stabilirea locului de trai al copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Cătălina împotriva lui Bîrcă Oleg, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei Soroca, privind desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori, în partea desfacerii căsătoriei. (f.d.38, 46-51, vol.IV).

La 06.06.2025 Bîrcă Cătălina a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 05 iunie 2025, solicitând casarea hotărârii cu adoptarea unei noi decizii prin care a admite integral cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Cătălina către Bîrcă Oleg, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei Soroca, privind desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori cu mama Bîrcă Cătălina, în rest cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă oleg către Bîrcă Cătălina intervenienți accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura de Asistență Socială Florești, Soroca și Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind desfacerea căsătoriei, stabilirea locului de trai al copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d.42-44, 61-62, Vol.IV).

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.(1),(2) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea*

circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Iar alin.(6) din această normă, *statuează că apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.*

În conformitate cu art.130 din Codul de procedură civilă, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.*

Colegiul notează că, dezacordul apelantei cu hotărârea atacată se reduce la stabilirea domiciliului copiilor minori. Urmare a acestui fapt și ghidându-se de principiul disponibilității părților și examinării pricinii în apel în limitele pretențiilor din cererea de apel, situație reglementată potrivit dispozițiilor art. 27 alin. (1) și art. 373 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Colegiul va supune verificării hotărârea instanței de fond doar în partea atacată, în rest prezumându-se că aceasta este una corectă și legală, fiind acceptată de părțile în litigiu.

Potrivit art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime*.

Conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

Iar potrivit art.121 Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau* inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

Potrivit art.51 alin.1-3 Codul familiei, (*1) Se consideră copil persoana care nu a atins vîrsta de 18 ani (majoratul).(2) Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepţia cazurilor cînd aceasta contravine intereselor copilului.(3) Copilul are*

dreptul la educaţie din partea părinţilor, la dezvoltarea capacităţilor intelectuale, la libertatea gîndirii şi conştiinţei, la apărarea demnităţii şi onoarei.

Conform art.53 alin.(1),(2) Codul familiei, (1) *Copilului i se garantează apărarea drepturilor şi intereselor sale legitime.(2) Apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale copilului se asigură de părinţi sau persoanele care îi înlocuiesc, iar în cazurile prevăzute de lege – de autoritatea tutelară locală/teritorială sau de alte organe abilitate.*

În conformitate cu prevederilor art.54 Codul Familiei, *copilul are dreptul să-şi exprime opinia la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele şi să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative, precum și în cadrul procedurilor notariale. De opinia copilului se ține cont în mod obligatoriu, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate, dacă aceasta nu contravine intereselor copilului.*

Potrivit art. 58 alin. (1) din Codul familiei: *„Părinții au drepturi şi obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.”*

Conform art.63 din Codul familiei, (*1) În cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor.(2) Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.*

Conform art.73 Codul familiei, (*1) La examinarea de către instanţa judecătorească a litigiilor privind educaţia copilului este obligatorie participarea autorităţii tutelare teritoriale. (2) Autoritatea tutelară teritorială este obligată să examineze condiţiile de trai ale copilului şi ale persoanei care pretinde la educaţia copilului şi să prezinte instanţei judecătoreşti avizul respectiv*.

În acest context, Colegiul civil, reține că principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului adoptată la New York din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, iar implementarea acestuia reprezintă o obligație de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o.

Art.3 alin.(1) din Convenţia internaţională cu privire la drepturile copilului statuează că în toate acţiunile care privesc copiii, întreprinse de instituţiile de asistenţă socială publice sau private, de instanţele judecătoreşti, autorităţile administrative sau organele legislative, interesele copilului vor prevala.

Instanţa de judecată, soluționând problema stabilirii domiciliului copilului minor, are obligaţia de asigura copilului protecţia şi îngrijirea necesară în vederea asigurării bunăstării sale, ţinând seama de drepturile şi obligaţiile părinţilor săi, ale reprezentanţilor legali sau altor persoane cărora le-a fost încredinţat în mod legal şi în acest scop va lua măsurile corespunzătoare.

Astfel, se conchide că imperativele asigurării celei mai bune protecţii a intereselor copilului dispun de prioritate în raport cu interesele sau sentimentele părinților, motiv din care protecţia, buna dezvoltare a copilului, inclusiv atașamentul sentimental şi siguranţă acestuia vor constitui circumstanţe determinate pentru instanţă la stabilirea copilului minor.

Prin urmare, verificarea împrejurărilor sus menţionate devine inevitabilă, întrucât instanţei de judecată îi revine sarcina de a stabili acel interes superior al copilului, care ar înclina balanţa justiţiei către mamă sau către tată, astfel interesul superior al copilului fiind singurul criteriu după care instanţa se călăuzeşte pentru a decide cu privire la exercitarea drepturilor părintești

Suplimentar, în conformitate cu prevederile art. 62 alin. (1) din Codul familiei, *drepturile părinţilor nu pot fi exercitate contrar intereselor copilului lor. Părinţii nu pot prejudicia sănătatea fizică şi psihică a copilului.*

Colegiul judiciar consideră oportun de a reliefa și prevederile art. 64 din același Cod, care statuează *că părintele care locuiește împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil şi celălalt părinte care locuiește separat, cu excepția cazurilor când comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică şi psihică.*

Art. 8 alin. (2) și (4) din Legea privind drepturile copilului nr. 370 din 30 noiembrie 2023, în vigoare de la 21 decembrie 2023: „(2) Răspunderea pentru creșterea copilului și pentru asigurarea dezvoltării acestuia le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților legali/responsabililor legali ai acestuia. Ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea, educarea și întreținerea copilului. (4) Statul asigură ca niciun copil să nu fie separat de familia sa împotriva voinței lui, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul superior al copilului.”

Art. 9 alin. (1) din Legea nr. 370/2023: „Copilul separat de un părinte sau de ambii părinți are dreptul să întrețină relații personale și contacte directe regulate cu cei doi părinți ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.”

În speță, Colegiul Civil consideră legală și întemeiată soluția instanței de fond, care a ajuns la concluzia stabilirii domiciliului copiilor minori *****, născut la *****, și *****, născut la *****, împreună cu tatăl acestora, Bîrcă Oleg.

Determinarea domiciliului copiilor minori, în cazul desfacerii căsătoriei, se realizează exclusiv prin prisma interesului superior al copilului, principiu 20 fundamental al dreptului familiei. Interesul superior al copiilor este singurul criteriu după care instanța de judecată urmează să se călăuzească pentru a decide chestiunea cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Interesul superior al copiilor vizează asigurarea stabilității și securității emoționale, a dezvoltării fizice și psihice armonioase, precum și menținerea legăturilor afective cu ambii părinți. La soluționarea cauzei, instanța de judecată urmează să aprecieze raporturile afective ale copilului cu fiecare părinte, capacitatea acestora de a răspunde nevoilor materiale, educaționale și morale ale copilului, continuitatea mediului său de viață și disponibilitatea părinților de a colabora în vederea protejării relațiilor familiale.

Decizia nu poate fi fundamentată exclusiv pe interesele ori confortul părinților, posibilitățile materiale ale părinților, ci urmează a fi analizate împrejurările menite să asigure copiilor o dezvoltare fizică, morală și intelectuală armonioasă, reieșind din vârsta copiilor, comportarea părinților înainte de separare, gradul de atașament și preocupare pe care l-au manifestat față de copii, precum și legăturile afective ce s-au stabilit între părinți și copii, între copii și alți membri ai familiei extinse.

Suportul probator administrat în prezenta speță denotă că, în pofida conflictului conjugal și a divergențelor personale existente între Bîrcă Oleg și Bîrcă Cătălina, ambii părinți manifestă atașament și un interes real față de copii. Astfel, la examinarea chestiunii privind stabilirea domiciliului copiilor minori, instanța de judecată urmează să aprecieze circumstanțele cauzei prin prisma principiului interesului superior al copilului, astfel încât soluția adoptată să nu afecteze sentimentul de siguranță al copiilor, să nu genereze stres și insecuritate și să nu influențeze negativ dezvoltarea lor emoțională și socială.

Colegiul civil notează că, prin prisma art. 63 alin. (3) din Codul familiei, *la determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi.*

Astfel, la judecarea cauzei în fond, în vederea evaluării și stabilirii condițiilor de trai a tatălui, Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești a efectuat investigațiile necesare pentru adoptarea avizului concluzie.

În consecință, la 12.12.2022, Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești, a emis avizul-concluzie nr.1931 prin care s-a constatat că, la

acel moment, copii minori ***** și *****, locuiau împreună cu reclamantul/intimat Bîrcă Oleg, în *****, *****, în casa părinților acestuia, de fapt locul unde au locuit părțile pe dosar, în perioada căsătoriei împreună cu copiii (f.d.70, 72, vol.II).

În privința condițiilor de trai, Comisia pentru protecția copilului a observat că, familia locuiește în casa buneilor paterni, casă la sol, cu patru odăi locuibile, cu suprafața totală 80 m^2 ,locuibilă 60 $m^{2,}$ ce dispune de mobilierul necesar și spațiul suficient pentru creșterea și dezvoltarea copiilor, în imobilul din satul *****. Minorii se află la educația și întreținerea tatălui și locuiesc în condiții favorabile, unde sunt tratați cu grijă și afectațiune din partea tatălui și buneilor paterni, le sunt create condiții decente pentru dezvoltarea armonioasă din punct de vedere fizic, psihic și emoțional și sunt atașați de ei.

Comisia pentru protecția copilului a notat că, din relatările APL Băhrinești, s-a constatat precum că minorii ***** și ***** de la naștere și până la momentul actual au locuit împreună cu tatăl biologic și bunicii de pe linie paternă în *****, *****, mama fiind lipsă din viața acestora. La monitorizarea stării de sănătate a copiilor în cadrul instituției medicale la fel copiii sunt însoțiți de către bunica de pe linie paternă Iscolinîi Tatiana. În cadrul instituției de educație timpurie unde minorii ***** și ***** frecventează, mama copiilor Bîrcă Cătălina a fost văzută de administrație doar de două ori, în rest tatăl Bîrcă Oleg și părinții acestuia, participă la festivitățile din cadrul instituției, adunările părintești cât și plata pentru întreținerea acestora în cadrul instituției este asigurată la fel de către Bîrcă Oleg (f.d.70).

Prin urmare, în urma analizei materialelor acumulate la dosar, Comisia pentru protecția copilului din cadrul Direcției Generale Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești, a considerat că tatăl copiilor, Bîrcă Oleg dispune de condițiile necesare pentru creșterea, întreținerea, educația și instruirea copiilor minori.

La fel, Colegiul civil atestă că, evaluarea și stabilirea condițiilor de trai a mamei au fost examinate de către Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura Teritorială de Asistență Socială Soroca în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, iar potrivit Notei Informative nr.11156 din 23.03.2026 Autoritatea Tutelară locală a constat că Bîrcă Cătălina locuiește în *****, împreună cu părinții Bondac Evghenii și Bondac Natalia, precum și fratele și sora acesteia. Condițiile de trai ale mamei sunt modeste. Locuința- casă la sol, cu 6 odăi este întreținută în stare satisfăcătoare și este dotată cu strictul necesar. Totodată Comisia a notat că, mama copiilor nu este angajată oficial în câmpul muncii, dar activează ocazional. Venitul familiei este constituit din salariul lui Bondac Evghenii în mărime de 25.000 lei și venitul ocazional al mamei reclamantei/apelante aproximativ 7000 lei.

În concluzie Autoritatea Tutelară a teritorială a conchis asupra faptului că mama este capabilă să se ocupe de creșterea și educarea copiilor, împreună cu familia extinsă. Cu referire la posibilitatea evaluării gradului de atașament a copiilor minori față de mamă și relațiile dintre aceștia, a indicat că din motiv că domiciliul copiilor minori este stabilit de către instanța de judecată cu tata, care locuiește în *****, *****, nu se poate expune cu aviz complet privind oportunitatea stabilirii domiciliului copiilor. (f.d.177-178)

Cu referire la evaluarea psihologică a minorilor, în calitate de intervenienți accesorii a fost atrasă în proces Centrul Republican de Asitență Psihopedagogică, care a efectuat evaluarea psihologică a copiilor minori ***** și Bărcă ***** în vederea determinării profilului psiho-comportamental a identificării prezenței/absenței semnelor de abuz emoțional.

Astfel, conform Raportului de evaluare psihologică nr.01 din 12.01.2023, în urma evaluării psihologice a minorului *****, s-au evidențiat următoarele: dezvoltarea fizică: conform vârstei cronologice; dezvoltare cognitivă: nivel limitat; prezintă ușoare rețineri în dezvoltarea intelectuală și necesită contextelor de dezvoltare/stimulare și învățare pe ariile limbaj și comunicare, socio - emoțională și cognitivă: nivel afectiv: emotivitate crescută, crize de plâns și reacții de furie, niveluri excesive de hipervigilenţă; nivel comportamental: precauție, control și manifestarea comportamentelor de asigurare a persoanelor de referință în proximitatea lui; nivel psihofiziologic: enurezis nocturn, trezit brusc din somn cu accese de plâns; relația băiatului cu mama: din spusele tatălui, relația copiilor cu mama este rece, distantă. În procesul de evaluare psihologică a copilului nu a fost posibil de evaluat relația mamă- fiu, deoarece d-na Bîrcă a refuzat verbal să participe în acest demers, menționând faptul că, doar atunci când va exista o solicitare din partea organelor de drept, va fi deschisă să participe la evaluare; relația băiatului cu tata: este apropiată, afectuoasă. ***** manifestă un atașament sigur față de tatăl lui, asigurându-i satisfacerea necesităților de vârstă ale copilului; băiatului cu fratele: este afectuoasă, prietenoasă bazată pe dragoste și reciprocitate emoțională. La moment nu se evidențiază semne specifice rivalității de fratele; Relația cu bunicii paterni: este caldă, pozitivă bazată pe dragoste și afecțiune reciprocă, disponibili emoțional. Bunicii se implică activ la creșterea și îngrijirea copilului, încă din primele zile de viață ale băiatului, fapt pentru care ei reprezintă figura majoră de atașament a băiatului**.** Cu referire la determinarea prezentei semnelor de abuz din partea d-nei Bîrcă Cătălina asupra copilului, nu s-au identificat. Băiatul manifestă semne specifice simptomatologiei anxietății de separare, care deteriorează semnificativ funcționarea domeniului cognitiv, limbaj și comunicare, emoțional și social (f.d.53, vol.II).

La fel, în privința minorului ***** a fost înfăptuită evaluarea psihologică a

minorului, iar potrivit Raportului de evaluare psihologică nr.02 din 12.01.2023 s-au evidențiat următoarele: dezvoltare fizică: conform vârstei cronologice; dezvoltare cognitivă: nivel mediu; nu prezintă tulburări cognitive la momentul examinării, dar necesită crearea contextelor de dezvoltare/stimulare și învățare; nivel afectiv: dispoziție predominant bună pe parcursul evaluării, trăirea sentimentelor de anxietate, îngrijorări excesive și temeri legate de incertitudine și de separarea membrilor familiei; nivel comportamental: cooperant, receptiv, atitudine binevoitoare; Nivel psihofiziologic: acuze de dureri abdominale și necesitatea frecventă de a merge la baie; relația băiatului cu mama: din spusele tatălui, relația copiilor cu mama este rece, distantă. În procesul evaluare psihologică a copilului nu a fost posibil de evaluat relația mamă- fiu, deoarece d-na Bîrcă a refuzat verbal să participe în acest demers, menționând faptul că, doar atunci când va exista o solicitare din partea organelor de drept, va fi deschisă să participe la evaluarea propriu-zisă; relația băiatului cu tata: este caldă, afectuoasă, apropiată. ***** manifestă un atașament sigur față de tatăl lui ce îi conferă un sentiment de siguranță, protecție și predictibilitate în funcționalibitatea și dezvoltarea personalității copilului; relația băiatului cu fratele: este caldă, prietenoasă bazată pe dragoste, grijă unul față de altul și afecțiune reciprocă. La moment nu se evidențiază semne specifice rivalității de fratrie.; relația cu bunicii paterni: este pozitivă, apropiată, afectuoasă, bazată pe încredere şi disponibili emoțional; în ceea ce privește determinarea prezentei semnelor de abuz din partea d-nei Bîrcă Cătălina asupra rilului ***** nu se atestă. Simptomatologia manifestată de copil conturează tabloul tulburării de anxietate de separare față de figurile majore de atașament din viață copilului, care îi asigură satisfacerea nevoilor elementare și emoționale ale băiatului, contribuind la dezvoltarea armonioasă a personalității acestuia (f.d.59-64, vol.II).

La fel, este relevant faptul că, în cadrul ședinței de judecată din 24 aprilie 2025 în instanța de fond, în prezența pedagogului Liliana Strugak, a fost audiat minorul *****, care *inter alia* a declarat că locuiește împreună cu tatăl și bunei pe linia paternă, și că își dorește să locuiască împreună cu tata și cu fratele *****. Cu referire la audierea copilului minor ***** instanța a considerat că nu este necesară audierea acestuia, ținând cont de atitudinea evidentă a copilului față de mamă, concluzie care a fost susținută și de către pedagogul prezent în ședința de judecată la audierea minorilor din motiv că copilul era stresat(f.d.20, vol.IV).

În sensul dat, Colegiul civil menționează că potrivit caracteristicii nr. 745 din 15.04.2025 eliberată de Gimnaziul ”Eustafie Popescu” din *****, *****, în persoana directoarei Josan Larisa și a dirigintei Plugaru Tatiana cu privire la situația scolară a elevului ***** se reține că de educația școlară a copilului se ocupă tata Bîrcă Oleg, bunica și bunelul, străbunica. Frecventarea regulată a

instituției de învățământ este asigurată de către bunică sau străbunică, la adunările de părinți la fel se prezintă bunica, iar cheltuielile suplimentare aferente instruirii sunt suportate de către tată. Totodată conform informației, copilul este îngrijit de tată, respectă condițiile de igienă, dispune de rechizitele necesare, se prezintă cu temele pregătite, dar necesită mult mai mult sprijin din partea învățătoarei în cadrul instruirii. Cu referire la relația afectivă tată-fiu se comunică că este una bună, careva cazuri de violență, neglijare exploatare nu au fost sesizate. Despre mama copilului se indică că nu s-a prezentat niciodată la școală, nu participă la activitățile organizate în instituția dată, nu s-a interesat de reușita copilului, iar în cadrul activităților instructiv-educative, când este vorba despre familie elevul menționează că nu are mamă iar pe tata îl iubește și nici nu dorește să rostească cuvântul mamă, permanent se simte o frică de mamă.(f.d.239, vol.II)

Totodată, conform Caracteristicii elevului clasei II-a *****, eliberată de Gimnaziul ”Eustafie Popescu” din *****, *****, în persoana directoarei Josan Larisa și a dirigintei Plugaru Tatiana și psihologului școlar Pădureț Olga, prezentată în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, din 30.03.2026, la fel se reține că ***** locuiește împreună cu tata, fratele și buneii. Relațiile afective din familie însă pot fi definite ca fiind nu prea calme, în care predomină neîncrederea și nerespectil, neînțelegerea deplină între părinți și copii. Copilul deși este dezvoltat în limitele specifice vîrstei și din ppunct de vedere fiziologic este sănătos, totuși se află în categoria elevilor cu cerințe educaționale speciale, *****, *****(f.d.182)

Astfel, analizând materialele dosarului în raport cu normele juridice pertinente speței, Colegiul civil învederează că, la soluționarea problemelor stabilirii domiciliului copiilor minori, instanța de judecată are obligația, în primul rând, de a se asigura că hotărârea pronunțată va asigura copiilor protecția şi îngrijirea necesară pentru bunăstarea lor, ținând cont de drepturile şi obligațiile părinților .

Determinarea domiciliului copiilor minori, în cazul desfacerii căsătoriei, se realizează exclusiv prin prisma interesului superior al copilului, principiu fundamental al dreptului familiei. Interesul superior al copiilor este singurul criteriu după care instanța de judecată urmează să se călăuzească pentru a decide chestiunea cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Instanţa de apel notează că, drepturile părinților sunt recunoscute doar în măsura în care servesc interesului copilului. Instanța nu poate fundamenta decizia pe criterii de confort ale părinților, cum ar fi veniturile mai mari ale unuia din părinți, ci doar pe modul în care aceste condiții contribuie efectiv la dezvoltarea copilului, asigurând necesitatea ca minorul să crească într-un climat de stabilitate și, nu în ultimul rând, ținându-se cont de dreptul copilului, în funcție de vârstă și maturitate, de a fi ascultat în privința propriei vieți.

Suportul probator administrat în prezenta speță denotă că, în pofida conflictului conjugal și a divergențelor personale dintre Bîrcă Oleg și Bîrcă Cătălina, ambii părinți manifestă atașament și un interes real față de copii. Totodată, expunerea constantă a copiilor la tensiuni și conflicte familiale poate perturba dezvoltarea lor psiho-emoțională. În acest context, la examinarea chestiunii privind stabilirea domiciliului copiilor minori, instanța de judecată urmează să aprecieze circumstanțele cauzei prin prisma principiului interesului superior al copilului, astfel încât soluția adoptată să respecte necesitatea menținerii unui mediu stabil și sigur pentru copii, fără a le provoca stres și insecuritate și fără a afecta negativ dezvoltarea lor emoțională și socială.

Colegiul Civil reține că, instanța de fond a constatat corect că, după separarea părinților, minorii ***** și ***** au locuit preponderent împreună cu tata, menținând un regim de viață ordonat, fiind socializați, asigurați material de către tată.

Iar, în condițiile în care copiii s-au format într-un climat stabil, ***** este integrat la școala din localitate iar ***** frecventează Grădinița creșă ”*****” din **********, în anturajul social și afectiv aferent tatălui, o schimbare a domiciliului de la tată la mamă ar reprezenta o ruptură bruscă a mediului de viață și o modificare profundă a echilibrului lor emoțional.

Mai mult ca atât, executarea unei asemenea hotărâri judecătorești, prin care domiciliul copiilor a fost stabilit cu mama lor, la moment, poate implica inclusiv măsuri coercitive, prin care copiii ar fi luați cu forța de la tată și buneii de pe linia paternă și predați mamei. O astfel de intervenție ar genera inevitabil traume emoționale și sentimente de insecuritate, copiii percepând evenimentul ca o ruptură afectivă.

Or, instanța de apel reține că ansamblul probelor administrate în cauză, inclusiv avizele și notele informative ale organului de protecție a copilului, precum și caracteristicile eliberate de instituțiile de învățământ frecventate de minori, relevă în mod constant faptul că tatăl, Bîrcă Oleg, a fost și continuă să fie părintele care se ocupă nemijlocit de îngrijirea, educația și supravegherea sănătății copiilor. Acesta, împreună cu buneii de pe linie paternă, asigură prezența zilnică și implicarea efectivă în viața școlară și preșcolară a minorilor, circumstanțe care constituie elemente importante în aprecierea interesului superior al copiilor.

Totodată, Colegiul civil constată că probele administrate în cauză, inclusiv avizele și notele informative ale organului de protecție a copilului, precum și caracteristicile emise de instituțiile de învățământ frecventate de minori, evidențiază o diferență semnificativă în ceea ce privește gradul de implicare a părinților în viața cotidiană a copiilor. Astfel, tatăl, Bîrcă Oleg, asigură prezența zilnică și continuă în viața acestora, implicându-se nemijlocit în educația,

sănătatea și bunăstarea lor, în timp ce mama, Bîrcă Cătălina, participă într-o măsură mai redusă la aceste activități, iar o parte semnificativă a timpului său când copii aveau o vârstă fragedă a fost dedicată muncii peste hotarele țării.

Conform avizului nr. 1931 din 12.12.2022 și a notei-informative anexate la acesta, copiii minori ***** și *****, din cauza că petrece timpul la serviciu, tatăl le acordă mai puțin timp din motiv că activează, iar copii petrec cel mai mult timp și sunt foarte atașați de bunei de pe linia paternă deoarece aceștia au grijă de minori practic de la naștere, deoarece părinții Bîrcă Oleg și Bîrcă Cătălina s-au separat în timp ce copii aveau o vârstă fragedă și nu a participat la îngrijirea și educarea acestora, din diferite motive.

Această situație de fapt relevă existența unei relații de atașament puternice a copiilor față de tată și bunicii paterni, în cadrul căreia aceștia beneficiază de sprijin afectiv, stabilitate și continuitate în îngrijire. Mediul familial în care copiii au crescut și s-au dezvoltat le oferă un climat stabil și previzibil, pe care îl asociază cu sentimentul de siguranță și apartenență, elemente ce constituie factori esențiali pentru dezvoltarea lor armonioasă.

Totodată, instanța reține că implicarea redusă a mamei în viața cotidiană a copiilor, astfel cum rezultă din ansamblul probelor administrate, a limitat posibilitatea consolidării și menținerii unei relații personale constante cu aceștia, precum și participarea sa la organizarea și susținerea rutinei zilnice a copiilor, aspect relevant pentru asigurarea continuității educației, a echilibrului emoțional și a adaptării acestora la cerințele școlare și sociale

Astfel, menținerea copiilor în mediul stabil oferit de tatăl lor, care asigură îngrijire permanentă, supraveghere adecvată și participare activă la educația acestora, corespunde pe deplin principiului interesului superior al copilului. Aceasta garantează continuitatea relațiilor afective și sociale, protejând minorii de eventuale traume emoționale ce ar putea surveni în cazul unei modificări bruște a domiciliului sau a mediului de creștere.

În ansamblu, aceste probe confirmă că mediul familial oferit de tata asigură copiilor stabilitate emoțională, continuitate în educație și dezvoltare socială armonioasă, elemente esențiale pentru creșterea și formarea lor într-un climat echilibrat. Prin urmare, stabilirea domiciliului copiilor cu mama, în contradicție cu realitatea *de facto* a vieții lor cotidiene, ar avea potențialul de a le perturba copiilor minori echilibrul psihologic și de a le afecta sentimentul de securitate emoțională, contrar principiului fundamental al interesului superior al copilului consacrat de art. 3 alin. (1) din Convenția ONU privind drepturile copilului și art. 7 din Codul familiei al Republicii Moldova.

Interesul superior al copilului are, de asemenea, o dimensiune participativă, consacrată expres de art. 12 din Convenția ONU privind drepturile copilului și art. 54 din Codul familiei, care impune ca opinia copilului să fie ascultată.

Prin urmare, Colegiul civil apreciază că soluția adoptată de instanța de fond în partea stabilirii domiciliului copiilor minori, reflectă în mod real cerințele principiului interesului superior al copilul, întrucât s-a ținut cont de eventualele consecințe concrete și iremediabile pe care le-ar putea produce separarea copiilor lor de mediul familial în care s-au format.

Reținând împrejurările de fapt și de drept elucidate *supra*, Completul de judecă consideră că, la soluționarea chestiunii privind stabilirea domiciliului copiilor minori, instanța de fond a respectat principiul interesului superior al minorilor ***** și *****, precum și de poziția expusă de minori, iar drept consecință în mod corect a stabilit domiciliul acestora cu tatăl Bîrtcă Oleg.

Cu toate acestea, Colegiul consideră necesar de a menționa că, deși domiciliul copiilor minori ***** și ***** este stabilit la domiciliul tatălui, apelanta Bîrcă Cătălina nu este lipsită de dreptul, în calitate de părinte, de a menține relații personale cu copiii, de a se vedea și de a comunica cu aceștia, neexistând niciun impediment în acest sens din partea tatălui, Bîrcă Oleg.

Mai mult, stabilirea domiciliului minorilor la tată *nu aduce atingere drepturilor părinteşti ale mamei şi nu exclude posibilitatea modificării acestei măsuri în viitor*, în cazul apariției unor schimbări semnificative ale circumstanțelor care au stat la baza adoptării soluției. Hotărârile judecătorești referitoare la copii au un caracter dinamic, putând fi revizuite atunci când interesul superior al acestora o impune.

Astfel, mama nu este decăzută din dreptul de a solicita, pe calea unei noi acțiuni în instanța de judecată, modificarea domiciliului copiilor minori, dacă vor exista temeiuri juridice și circumstanțe noi relevante.

Distinct de cele enunțate, Colegiul civil apreciază că argumentele apelantei referitoare la faptul că instanța de fond nu ar fi apreciat probele prezentate de către pârâta apelată sunt neîntemeiate.

Cu referire la sentința din 10.07.2018 emisă în cauza penală privind învinuirea lui Bîrcă Oleg de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) din Codul penal, Colegiul civil menționează că acest înscris, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 20 iunie 2024, nu a fost admis în calitate de probă, motiv pentru care nu urma a fi supus aprecierii de către instanța de judecată.

Totodată, Colegiul reține că respectivul înscris nu prezintă relevanță pentru soluționarea prezentului litigiu, întrucât obiectul cauzei îl constituie stabilirea domiciliului copiilor minori, iar circumstanțele ce urmează a fi apreciate de instanță sunt cele ce țin de capacitatea părinților de a asigura creșterea,

îngrijirea, educația și dezvoltarea armonioasă a copiilor, prin prisma principiului interesului superior al copilului. Or, simpla existență a unei cauze penale anterioare, în lipsa unor elemente concrete care să demonstreze existența unui risc actual pentru minori, nu poate constitui, prin sine însăși, un criteriu determinant la stabilirea domiciliului acestora.

Prin urmare, instanța de judecată își întemeiază hotărârea exclusiv pe probele prezentate, cercetate în ședința de judecată și admise în condițiile legii.

Cât privește pretinsa lipsă a aprecierii Raportului de constatare nr. 202221P0334 din 02.09.2022, a Procesului-verbal de consemnare a declarațiilor din 03.02.2024, a Răspunsului IP Florești nr. 34/38-1546 din 12.02.2023 și a Răspunsului IP Florești nr. 34/38-8910 din 19.09.2022, întocmite în legătură cu pretinsa împiedicare a comunicării cu copiii, instanța de apel menționează că asupra acestor circumstanțe a fost pronunțată o hotărâre definitivă și irevocabilă – Hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești nr. 4-27/2024 din 06 septembrie 2024, în dosarul nr. 4-27/2024, prin care s-a constatat inexistența laturii obiective a faptei contravenționale imputate lui Bîrcă Oleg și s-a dispus încetarea procesului contravențional.

Respectiva hotărâre a fost menținută prin Decizia Curții de Apel Bălți nr. 4r-941/24 din 23 decembrie 2024, dobândind astfel autoritate de lucru judecat și producând efectele juridice corespunzătoare.

Or, potrivit art. 123 alin. (3) din Codul de procedură civilă, sentința pronunțată de instanța judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanța chemată să se pronunțe asupra efectelor juridice civile ale actelor persoanei împotriva căreia a fost pronunțată sentința, numai cu privire la existența acestor acte și la săvârșirea lor de către persoana respectivă.

Colegiul civil reține că, prin prisma art. 45 din Codul contravențional și a principiului stabilității actelor jurisdicționale, regula privind efectul obligatoriu al constatărilor instanței se aplică și în cazul hotărârilor/deciziilor irevocabile pronunțate în cauzele contravenționale. Astfel, hotărârea pronunțată într-o cauză contravențională, rămasă irevocabilă, produce efecte obligatorii pentru instanța civilă în ceea ce privește existența faptei și săvârșirea acesteia de către persoana vizată, în măsura în care aceste aspecte au fost constatate definitiv de instanța competentă.

Prin urmare, înscrisurile invocate de apelantă nu pot conduce la o concluzie contrară celor stabilite prin hotărârea contravențională irevocabilă, iar instanța de apel nu identifică temeiuri pentru a reține că acestea demonstrează existența unei împiedicări nelegitime a relațiilor personale dintre mamă și copii.

Astfel, având în vedere toate circumstanțele de fapt și de drept enunțate mai

sus, instanța de apel constată că, argumentele invocate în cererea de apel nu pot fi reținute, or în esența lor, sânt contrare constatărilor instanței.

Referitor la cheltuielile de judecată Colegiul notează că în conformitate cu dispozițiile art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Conform art.82 Cod de procedură civilă, Cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat, taxa de timbru şi cheltuielile de judecare a cauzei.

Potrivit art.96 alin.1,1[1] Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Bîrcă Oleg în instanța de apel a fost reprezentat de către avocatul Buguța Elena, în baza mandatului avocațional seria/nr.MA 1928914 din 09.12.2025, pentru serviciile căruia a suportat cheltuieli de asitență juridică în mărime de 4000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria GL nr.360112 din 09.12.2025 (f.d.156-157).

Având în vedere respingerea apelului declarat de Bîrcă Cătălina, Completul de judecată consideră necesar de a dispune compensarea lui Bîrcă Oleg a cheltuielilor de judecată suportate pentru achitarea asistență juridică, pe care le apreciază drept reale, necesare și rezonabile.

Ținând cont de considerentele elucidate *supra*, dar și de principiul interesului superior al copiilor minori, luând în considerare că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, instanța de apel ajunge la concluzia de a respinge ca nefondat apelul declarat de Bîrcă Cătălina, de a menține hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 05 iunie 2025 emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Bîrcă Oleg în contradictoriu cu Bîrcă Cătălina, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura de Asistență Socială Florești, Soroca și Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind desfacerea căsătoriei, stabilirea locului de trai al copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, și cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Cătălina în contradictoriu cu Bîrcă Oleg, intervenient

accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei Soroca privind desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori.

Conducându-se de prevederile art.385 lit.a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, -

decide:

Se respinge apelul declarat de Bîrcă Cătălina împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 05 iunie 2025.

Se menține hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 05 iunie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Bîrcă Oleg în contradictoriu cu Bîrcă Cătălina, intervenienți accesorii Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, Structura de Asistență Socială Florești, Soroca și Instituția Publică Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică privind desfacerea căsătoriei, stabilirea locului de trai al copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, și cererea de chemare în judecată înaintată de Bîrcă Cătălina în contradictoriu cu Bîrcă Oleg, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a familiei Soroca privind desfacerea căsătoriei și determinarea domiciliului copiilor minori

Se încasează de la Bîrcă Cătălina în beneficiul lui Bîrcă Oleg cheltuieli de judecată suportate în instanța de apel în sumă de 4000,00 (patru mii,00) lei.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele ședinței, judecător Radu Holban

Judecătorii Mariana Sajin Svetlana Ghercavii